

N.F.S. Grundtvigs tale på Marielyst Højskole

Taler

Nikolai Frederik Severin
Grundtvig
Forfatter, teolog, digter

Dato

5. november 1866

Sted

Marielyst Højskole

Det gaaer aabenbar fremad med Bonde-Høiskolerne, det siger nu baade Venner og Fiender, saa det tør vi dristig troe er sandt, og selv lægger vi naturligviis til, det er meget godt, uden at bryde os om, at de andre siger, det er meget slemt, thi det følger af sig selv, at hvad der i den Henseende er godt for os, det er slemt for dem, og hvad der er godt igrunden og godt for det Hele, det nødes vi paa begge Sider til at lade Tiden vise.

Hvorvidt vi imidlertid tør haabe, at det fremdeles vil gaae fremad med Bonde-Høiskolerne, det kommer an paa hvad Grunden er til, at det for Øieblikket gaaer fremad, og med et Par Ord derom, vil jeg byde Ungkarlene velkommen, som iaar, ogsaa talrigere end før gjæste Marielyst.

Grunden til, at mens der for 15 Aar siden, da Kold i Fyen oprettede den første Bonde-Høiskole i Kongeriget, kun forud meldte sig en eneste Lærling, saa er der nu hele ti saadanne Høiskoler igang, vel med over femhundrede Lære-Svende, - Grunden dertil kunde vi vel fristes til at søge deri, at vi havde gjort vore Sager saa godt, at Folk havde faaet Øinene op for saadanne Skolers Uundværlighed.

Dette vilde dog knap holde Stik, thi der er vist endnu kun meget Faa hos os, der har faaet Øinene op for, hvad det er for en Oplysning og Dannelse, der, saavidt muelig, skal være fælles for alle Danske Mennesker, enten de saa har mest Lyst og Leilighed til at leve som Agerdyrkere eller Fiskere, Handværkere eller Kiøbmænd, Kunstnere eller Boglærde, saa at, dersom Folk skulde gaae efter den Skole-Forstand, de selv har paa, enten Dansk eller Tysk er bedst for os at faae Forstand af, og om man har bedre af at høre paa et levende, oplyst Menneske end af at læse mange Bøger, da sendte neppe ret mange endnu deres Sønner og Døttre til vore Høiskoler for Modersmaal og Fæderneland, og allersidst til den saakaldte Grundtvigs Høiskole, som de Lærde jo siger, skal være reent splittergal.

Nei, Grunden til, at der kommer fleer og fleer ogsaa til Marielyst, er sikkert den, som jeg ogsaa lige fra først af har regnet paa, at Danske Folk, baade Mænd og Kvinder, følge langt mere deres Hjertes Indskydelse end deres Forstands-Oplysning, og at de meer og meer faaer en Fornemmelse af at de trænger til saadant noget, som vi lover at meddele de Unge eller at vække hos dem, ja, at de trænger ikke blot til at vide, hvordan de er vendt, men ogsaa til at have bedre Fornøielse af Livet end de længe har haft og end den, man løber efter i Kiøbenhavn og de andre Kiøbstæder.

Ja, kiender jeg mine Landsmænd ret, da er det især den gode Fornøielse Folk kan mærke, der findes paa vore Høiskoler og udgaaer derfra, som efterhaanden skaffer dem bedre Søgning og Yndest hos Folket, og at det ikke blot er i Sælland og Fyen, men ogsaa hos de meer alvorlige og adstadige Jyder, deri er jeg nylig blevet mægtig bestyrket ved en aldeles sikker Efterretning fra gode venner dybt inde i Jylland.

Der er nemlig ikke blot en ærværdig gammel Kone, som da hun havde hørt Kolds Fortælling om sit Skole-Liv ved sidste Vennemøde læse op, i flere Dage næsten slet ikke talte om andet, saa Husets Folk sagde for Løier, at hun reiste sikkert næste Sommer over til Fyen for at gaae i Kolds Skole, nei, skiøndt jeg allerede kalder det meget, saa er det dog i mine Øine meget mere, at der nylig i samme Egn var et stort Bonde-Bryllup, hvor der, som sædvanlig, blev ædt og drukket tilbørlig og siden spillet op og dandset af alle Livsens Kræfter, men saa var der da endeel Mænd og Kvinder, som med et par unge Skolelærere i Spidsen, satte sig ned i en egen Stue og talde sammen om allehaande Danske Ting, og sang Danske Viser baade gamle og ny, og inden man vidste det, blev Stuen fuld af Dandsere og Dandserinder, som hørde til og, saavidt de kunde, sang med, saa tilsidst tog alle Spillemandene sig ogsaa en Hviletid, saa Dandse-Lystigheden afbrød sig selv i hele to Timer for den Danske Folkesangs Skyld, og et lykkeligere Varsel for den Danske Folke-Skole har jeg aldrig hørt, men et lykkeligere Varsel mener jeg ogsaa, man skulde aldrig forlange.

Kilde

Grundtvig, N.F.S. (1956). Taler paa Marielyst Højskole 1856-1871 (red. Steen Johansen). København. Nordisk Forlag. S. 85-87

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Højskolebevægelsen, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/grundtvigs-tale-til-elever-og-undervisere-ved-elevsamling-paa-marielyst-hoejskole-vinterskolens-aabning-1871>